

- Asia: Finnoonsataman asemakaavan ja asemakaavan muutosluonnos
- Viite: Kaavaluonnoksen nähtävillä olo MRA 30 § mukaan, tiedotustilaisuus Kaitaan koulussa 23.11.2005

Mielipiteen lausujat, osalliset

Me, Ryssjeholmenin omistajat katsomme, että kaavaesitys esitettyssä muodossa ja toteutuessaan oleellisesti vaikuttaisi etuihimme ja asuin-oloihimme. Ympäristövaikutusten laajakantoisuuden johdosta katsomme osallisina aiheelliseksi toimia ryhmänä. Olemme todenneet, että intressimme suurelta osin ovat yhtäläiset mm. Pro Nuottalahti-Nuottaniemi ry asukasyhdistyksen esille tuomien asiakohtien kanssa. Haluamme painottaa, että syy-seuraustarkastelu eri osa-alueiden ratkaisuihin ovat laajakantoisia ja että näitä kytkeviä tulisi esille tuomiemme seikkojen pohjalta tarkastella paljon perusteellisemmin kuin kaavan laadintatyössä tähän asti on tehty. Jäljempänä huomautuksia kaavaehdotuksen asiasisältöön.

1. Asemakaavan perustelut

Toteamme, että kaavavalmistelun lähtökohta-aineistoon kuuluu

- Uudenmaan maakuntakaavaehdotus/22.9.2003. Maakuntakaavaehdotuksessa Ryssjeholmen ja Pirisaari sekä vesialue, pohjoisrajana Ryssjeholmenin pohjoispuolella oleva matalikko, esitetään kuuluvaksi pääkaupunkiseudun rannikko- ja saaristovyöhykkeeseen.
- Espoon eteläosien yleiskaavaluonnos. Yleiskaavaluonnoksen mukaan Ryssjeholmen esitetään RA-alueeksi, mikä tarkoittaa, että aluetta kehitetään loma-asutusalueena. Kaavaan on merkitty vesiliikenteen väylä kulkeväksi Ryssjeholmenin pohjoispuolella olevan matalikon pohjoispuolitse.

2. Asemakaava ja asemakaavan muutosluonnos

Asemakaava-alue on ulotettu etelään kiusallisen lähelle Ryssjeholmenia. Ohjeelliset suunnitelmat esittävät, että venesataman aallonmurtajarakenteet ovat 160 m ja Pirisaaren aallonmurtajat 110 m Ryssjeholmenin rannasta. Koska merkinnät ovat ohjeellisia, aallonmurtajarakenteet voivat käytännössä ulottua kaava-alueen rajaan asti, mikä venesataman osalta tarkoittaa 100 m.

Pirisaaren aallonmurtajan etäisyyksimitta Ryssjeholmenin rantaan voi samoilla epämääräisillä merkinnöillä olla pienempikin ja pienimmillään merenkulun vaatima vesiliikenteen väylän vähimmäismitta. Asemakaavamerkintöjen ohjeellisuus ja ohjatun tulevaisuuskehityksen ennakoitavuus on näin ollen vähintäänkin epävarma ja kaavan epäkohta.

Venesataman aallonmurtajan työntyminen Ryssjeholmenin lähelle pakottaa veneliikenteen huomattavan lähelle Ryssjeholmenin rantaa koko saaren mitalta, mikä on oleellinen poikkeus yleiskaavaehdotukseen kirjatusta merkinnästä.

Venesataman vieminen Ryssjeholmsfjärden-ulapan tuulisimmalle keskialueelle tuntuu varsin epätarkoituksenmukaiselta ottaen huomioon, että Nuottalahden itärannan tuulelta suojatut otolliset sisälahden vesialueet esitetään jätettäväksi kokonaan käyttämättä venepaikkoina.

Pirisaarelle esitetään 500 m² kokoinen ravintolarakennus. Rakennusala on muotoiltu siten, että sen edusta/ulkotarjoilutila on v-muodossa suunnattu Ryssjeholmeniin päin. Sauna (50 m²) on osoitettu eteläkärkeen. Tietäen miltä ravintolayleisö ja vielä myöhemmin saunojat kuulostavat yleisen saunan ulkotiloissa hiljaisena kesäiltana äänen kantautuessa vesien yli, olisi Ryssjeholmin rauhallisen asumisrauhan varjelemiseksi huomaavaista sijoittaa ravintolarakennus pohjoisemmalle ja suunnattuna venesatamalle, jota se varsinaisesti palvelee ja saunarakennus Pirisaaren pohjoisosaan.

Venesatama-alueen maa-alueäyttö esitetään laajennettavaksi huomattavasti. Täyttö perustellaan veneiden talvisäilytysaluetarpeeseen viitaten. Trendinä on kuitenkin havaittavissa, että veneiden arvon noustessa halukkuus jättää omaisuutensa vaikeasti valvottavissa olevilla alueilla vähenee. Veneiden talvisäilytys maaseudulla maataloustilojen varastoissa/konehalleissa on yleistymässä. Trendin jatkuessa talvisäilytyspinta-ala kaava-alueella tulee osoittautumaan ylimitoitetuksi.

3. Ympäristön odotukset ja saaristokulttuuri

Saariston säilyttäminen saaristomaisena Uudenmaan maakuntakaavan tavoitteiden tarkoittamassa hengessä pitää sisällään kokonaisnäkemysten saariston luonteesta. Oikea saaristo käsittää saaria ja ulapoita. Ryssjeholmenin ja venesataman välillä tulee olla ulapan oloinen ja mittainen välialue, joka peilipintana luo saaristoympäristötyypille sen ilmeen auringonlaskuineen, pilvien ja vastarantojen heijastumisineen. Veneiden peittämä vesipinta ei ole saariston ulappaa, vaan kaupungistumisen ilmentymä ja verrattavissa pysäköintialueeseen, vaikkakin vesillä. Ulappa on sellaisenaan itseisarvo ja saaristomaiseman miljöömuoto. Aallonmurtajien ja venelaitureiden maksimaalinen ulottaminen etelään on ympäristöarvojen hävittämistä ja kestävä kehityksen vastaista.

Ryssjeholmen on kokonaisuudessaan kesäasuttu saari. Rakennukset on kunnostettu ja niihin on tehty huomattavia investointeja vastaamaan

nykypäivän asumistasovaatimuksia. Ennen kaikkea kunnostustyö ja saaren ylläpito kunnioittaa Espoon kesänviettoperinnettä poikkeuksellisen tunnollisesti ja esimerkillisesti. Osayleiskaavaehdotuksen tavoite luoda edellytykset nykyisten olojen säilymiselle ja kehittämiselle on tarkoitettu kannustamaan olemassa olevaa elävää traditiota. Asuttavuuden heikentäminen ja tulevaisuuden vaarantaminen epävarmojen olojen luomisen kautta ei ole kulttuuriteko. Venesataman laajennus on vasta tulevaa ja siksi ohjattavissa saaristoasumista mahdollisimman vähän häiritseväksi.

4. Kaavan vaikutukset

Muutokset ovat valtavia kaava-alueella. Muutosten mittakaavan johdosta suoranaisia vaikutuksia on myös kaavan ulkopuolella. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRA) 9 § mukaan selvitykset kaavan vaikutuksista tulee tehdä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Kaupunkisuunnittelukeskuksen tilaama ympäristövaikutusselvitys osoittaa, että laituri- ja aallonmurtajarakentamisen ja muiden täyttöjen myötä Ryssjeholmsfjärden padotaan osiksi siten, että nykyiset veden virtaukset muuttuvat. Jopa niin rajusti, että virtaussuunnat muuttuvat päinvastaisiksi. Rajujen sateiden aikana Suomenoja (Finnå å) purkautuu Nuottalahden tuoden ruskeata vettä kaikenlaisine lisineen. Nykytilanteessa vesi selkenee kohtalaisen nopeasti, kun se pystyy leviämään laajalle alueelle. Edellä mainittujen esitettyjen kiinteiden täyttöpengerten johdosta sadevesiepäpuhtaudet tulisivat ohjautumaan nimenomaisesti Ryssjeholmenin pohjoisrantaan. Muuttuvasta tilanteesta seuraa Ryssjeholmenin rantojen käyttömahdollisuuksien kohtalokas rajoittaminen. Tätä ei voi hyväksyä.

Nuottalahden vesisyvyys on pieni. Lahden rehevöityminen on ollut muiden Suomenlahden lahtien kaltainen, mutta tähän asti rantavesikasvillisuuden leviäminen tai pohjan madaltuminen ei ole ollut hälyttävää. Veden virtaussuunnan tietoinen muuttaminen johtaa muutoksiin lahden ekologiassa. Ryssjeholmsfjärdenin patoaminen ei edistä veden virtausta nykyistä vapaammin, vaan päinvastoin. Näin ollen on enemmän kuin todennäköistä, että Nuottalahden vesiolot huononevat ja sen käyttömahdollisuudet rajoittuvat nykyisestä. Tässä tilanteessa on tarkoituksenmukaista ennakoiden varmistaa Nuottalahden vedenvirtaus muuttuvissa oloissa ruoppaamalla. Ruoppauksen yhteydessä lahden länsirannan vesialueet voidaan varustaa tuulilta suojatuksi venelaiturialueeksi.

Uuden vesiliikenneväylän ehdottaminen yleiskaavaehdotuksesta poikkeavasti Ryssjeholmsfjärdenin matalikon eteläpuolelle kajoaa voimakkaasti luonnon tasapainoon. Ruoppaukset mahdollisen uuden väylän johdosta vaarantavat Ryssjeholmenin rantoja. Vesialue matalikon ja Ryssjeholmenin välillä on matalaa, vesisyvyys on vain n. 70 cm syvimmillään normaalivedenkorkeuden aikana. Ryssjeholmenin ja matalikon välinen meripohja on moreenia (kiviä, soraa ja hiekkaa). Ruoppaus johtaa siihen, että Ryssjeholmenin rantahiekka ja kivet vesivirtausten, aaltojen ja moottoriveneiden aallokon seurauksena

vähitellen, mutta varmasti vajoaa ruopattuun syvänteeseen. Rantaviiva muuttuu ja saari pienenee. Selvityksissä ei tätä asiaa ole otettu huomioon lainkaan. Näin rajua yksityisomistuksen luokkausta ei voida sallia.

5. Muutosesitykset

Ryssjeholmenin osalliset esittävät, että

- veneiden talvisäilytysalueen laajuus tarkennetaan pienemmäksi ennakoitavan todellisen tarpeen mukaan,
- aallonmurtajien ja venelaitureiden täyttöpengerten laajuus tulee mitoittaa siten, että vedenvirtaus ei muutu ja, että Suomenojan rankkasateiden jälkeiset tulvavedet eivät ohjaudu Ryssjeholmenin rannoille,
- aallonmurtajat ja venelaiturit merkitään sijoitettaviksi eteläsuunnassa korkeintaan Ryssjeholmenin pohjoispuolella olevalta matalikolta länsi-itä suuntaisen Pirisaaren keskikohtaan ajatellun rajaviivaan asti,
- uutta väylää ei saa ruopata Ryssjeholmenin ja sen pohjoispuolella olevan matalikon väliin Ryssjeholmenin pohjoisrannan eroosiovaaran vuoksi,
- Nuottalahden länsirannan vesialue ruopataan ja venepaikkoja sijoitetaan sinne ja, että
- Pirisaaren ravintola- ja saunarakennus sijoitetaan siten, että vakituiselle kesäasutukselle Ryssjeholmenilla ei läheisyyden johdosta aiheudu meluhaittaa.

Espoossa 7.12.2005

Heikki Aarnio
Marit Diesen
Patrick Andersson
Jan Winqvist
Nils-Olof Tenström